

Gäller för:

Utbildningsförvaltningen

Dokumentansvarig: Kultur- och
fritidschef

Dnr : UN2525/9

Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Bollebygds kommun 2025–2030

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
ÖVSEGRIPNADE MÅLSÄTTNINGAR	4
FÖRSKOLA	5
BARNBIBLIOTEKARIEN PÅ FOLKBIBLIOTEKET ANSVARAR FÖR ATT:	6
REKTOR SÄKERSTÄLLER ATT:	6
KULTUR- OCH FRITIDSCHEF SÄKERSTÄLLER ATT:	6
UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN ANSVARAR ÖVERGRIPANDE FÖR ATT:	7
SKOLA	7
SKOLBIBLIOTEKARIEN ANSVARAR FÖR ATT:	7
REKTOR SÄKERSTÄLLER ATT:	7
KULTUR- OCH FRITIDSCHEF SÄKERSTÄLLER ATT:	7
UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN ANSVARAR ÖVERGRIPANDE FÖR ATT:	8
UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	8

Inledning

Bollebygds skolbiblioteksplan finns för att vägleda rektorer, pedagoger och bibliotekarier hur kommunens skolbibliotek ska arbeta för läsning och bildning hos barn och unga under 2025-2030. I planen synliggörs viket ansvar som åligger utbildningsförvaltningen, rektor, kultur- och fritidschef samt skol- och folkbibliotekarie för att skolbiblioteket ska verka läsfrämjande, stärka elevernas språkliga förmåga och skapa läslust hos barnen.

Enligt Bibliotekslagen (SFS 2013:801, 17 §) ska alla kommuner och landsting anta en biblioteksplan för sin verksamhet. Från den 1 juli 2025 ska även skolan ta fram en plan för skolbiblioteken. Ändringen i lagen innebär också bland annat att det finnas ändamålsenligt skolbibliotek med fackutbildad personal i närhet till alla skolor. Planen antas av Bollebygds kommunfullmäktige.

Skolbiblioteksplanen ska lyfta verksamhetens inriktning och övergripande mål. En viktig del är möjligheten till uppföljning av skolbiblioteksplanens uppsatta mål.

Skolbiblioteksplanen är framtagen på uppdrag av utbildningsförvaltningen i samarbete mellan representanter från kommunens förskolor, grundskolor, anpassad grundskola och kommunens folk- och skolbibliotek.

Skolbiblioteksplanen omfattar åren 2025-2030 och berör alla skolbibliotek i kommunens regi, det vill säga Bollebygdskolans bibliotek som besöks av elever från Bollebygdskolan f-9 och anpassad grundskola, Töllsjö folk- och skolbibliotek som besöks av elever från f-6 på Töllsjöskolan, och Örelundskolans bibliotek som besöks av elever från f-6 på Örelundskolan. Kommunens förskolor är inkluderade i skolbiblioteksplanen och samverkar direkt med barnbibliotekarierna på folkbiblioteken.

Med skolbibliotek avses biblioteksrummet, skolbibliotekarierna och skolbibliotekets verksamhet. Skolans storlek och elevunderlag ger vägledning i behovet av bemanningsgrad.

Skolbiblioteksplanen är indelad i fyra delar;

- Övergripande målsättningar

- Förskola
- Skola; årskurs F-9 och anpassad grundskola
- Uppföljning och utvärdering

Övsergripnade målsättningar

Att kunna läsa och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter enligt FN:s konvention om barns rättigheter (2018:1197). Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle.

En stark läskultur och inbjudande läsmiljö i förskola och skola stärker barns och ungas språk- och kunskapsutveckling samt inspirerar till ökad fritidsläsning. Skolbibliotekarierna i Bollebygds kommun samverkar med pedagogerna för att främja läslusten hos barn och unga, både genom att väcka läslusten hos de yngsta barnen och att sedan bidra till att eleverna bibehåller sin läslust upp i åldrarna. Skolbibliotekarierna inspirerar och motiverar eleverna till läsning, bjuder in till läsfrämjande aktiviteter och stöttar elever och pedagoger i skolverksamheten. Biblioteken tillhandahåller ett brett utbud av medier, och barn och unga har inflytande över bibliotekens inköp.

I Bollebygds kommun finns skolbibliotek med utbildade bibliotekarier på kommunens kommunala skolor. På skolbiblioteken arbetar bibliotekarier som är anställda av kommunen med placering på respektive skolbibliotek. Därmed har de en förankring i folkbiblioteket och ett nära samarbete med bibliotekets barnbibliotekarie, samtidigt som de har en rotad anknytning till skolan i och med placeringen och delaktigheten i den dagliga samverkan. Den välfungerande skolbiblioteksverksamheten bygger på samverkan mellan rektorer, pedagoger och skolbibliotekarier. Skolbiblioteket är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och utvärderas enligt rutin. Eleverna ska ges likvärdig tillgång till litteratur, skolbibliotek och skolbibliotekarie oavsett vilken skola de går på.

Skolbiblioteken medverkar till att alla barn och unga ges likvärdig tillgång till litteratur och medier. Det görs dels genom att medier erbjuds i format som möjliggör läsning via öron, ögon och fingrar, dels genom att biblioteken

tillgängliggör medier på flera olika språk i samverkan med mångspråksbibliotekarie på folkbiblioteket. Barn och unga i behov av anpassad läsning och stöttning är en prioriterad grupp.

Skolbibliotek stärker eleverna i deras användning av digitala verktyg såsom Legimus, bibliotekets digitala tjänster (tillexempel appar och hemsidor) och sökning i informationsdatabaser, samt bidrar till elevernas förståelse av källkritik och källtillit.

Skolbiblioteket som rum har en betydande inverkan på elevernas välmående genom att vara en lugn och trygg plats att besöka under skoldagen, där elever kan ägna sig åt studier och bli sedda av en vuxen som inte har en bedömande pedagogisk funktion. Skolbibliotekarien har således en viktig social roll i skolan.

Att möta böcker och göra läsning till en självklar del av vardagen från tidig ålder är grundläggande. Att ge eleverna möjligheten att få med sig en bok hem i ryggsäcken som de tillsammans med sina vuxna kan läsa under eftermiddagen. Barn som blir höglästa för under sin uppväxt får ett sug efter att höra berättelser, vilket är en stark drivkraft då de själva ska börja läsa¹. Högläsningens positiva effekter är många; ett ökat ordförråd, en övning i att aktivt skapa bilder med hjälp av fantasi, att få chans att bearbeta egna upplevelser genom karaktärernas upplevelser, och att få en ödmjukhet och förståelse för andra människor. I denna skolbiblioteksplan är förskolan den plats där arbetet tar sin början.

Förskola

I Bollebygds kommun finns det en pedagog på vardera förskoleenhet som arbetar tio procent av sin arbetstid i samverkansgruppen skriv-, läs- och språkutvecklare (SLS). SLS strävar efter att medvetet och systematiskt utveckla arbetet med barns språk-, läs- och skrivutveckling utifrån aktuell forskning inom områden med relevans för undervisning. SLS stöttar kollegor i att utveckla de pedagogiska miljöerna som berör språk-, läs- och skrivutveckling på enheterna.

¹ Fast, Carina. (2015) *Läslust i hemmet*. Natur & Kultur.

SLS-gruppen samverkar med barnbibliotekarien runt sådant som rör språk, läs och skrivutvecklande aktiviteter.

På varje förskola finns det hallbibliotek där barn och vårdnadshavare kan låna med sig böcker hem som de sedan kan återlämna i förskolans hall. Syftet med hallbiblioteken är att stimulera högläsning och väcka läslusten i hemmen så att barnen får chans att möta fler läsande förebilder. Böckerna i hallbiblioteket kommer från huvudbiblioteket och barnbibliotekarien stöttar i urval och utlån.

Barnbibliotekarien på folkbiblioteket ansvarar för att:

- samverka med SLS och pedagoger för att verka läsfrämjande, stärka barnens språkliga förmåga och skapa läslust hos barnen
- i samarbete med SLS och pedagoger säkerställa att barnen är bekanta med konceptet bibliotek och får möjlighet att besöka folk- eller skolbiblioteket
- dela med sig av läsfrämjande aktiviteter och kunskaper till pedagoger på förskolorna för att ge barnen läsglädje
- förse förskolorna med böcker utifrån pedagogernas önskemål och stötta vid urval till den pedagogiska verksamheten såväl som till hallbiblioteken
- det finns ett brett utbud av litteratur på folkbiblioteket

Rektor säkerställer att:

- det finns förutsättningar för samverkan mellan folkbibliotek och förskola
- språk, läs och skrivutvecklarna får de förutsättningar de behöver för att utföra sitt uppdrag
- det finns förutsättningar för att skapa lugna och inspirerande läsmiljöer i förskolorna där högläsning och samtal kan ta plats
- informera nyanställd personal om skolbiblioteksplanen och nuvarande samverkan

Kultur- och fritidschef säkerställer att:

- bibliotekens verksamhet är utformad så att bibliotekarierna har möjlighet att ta emot besök av förskolor samt tid att stötta pedagoger vid urval av litteratur

- följa upp samverkan mellan förskola och barnbibliotekarie

Utbildningsförvaltningen ansvarar övergripande för att:

- det finns en likvärdig biblioteksservice till kommunens alla förskolor i form av medieanslag och personella resurser

Skola

För att bibehålla och utveckla den läslust som grundlagts under förskoleåren ska vi enligt skollag och läroplan tillhandahålla välfungerande skolbibliotek.

Skolbibliotekarien ansvarar för att:

- dela med sig av sin kompetens inom läs- och språkutveckling
- påtala och använda läsfrämjande metoder i syfte att väcka och bibehålla elevernas läslust, samt förbättra deras läskondition
- stödja elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd
- tillgodose och främja läsning på modersmålet samt synliggöra elevernas flerspråkighet tillsammans med mångspråksbibliotekarien
- utveckla och dela med sig av sin kompetens inom medie- och informationskunnighet, informationssökning, källkritik samt källtillit
- värna elevers integritet i skolbibliotekets verksamhet i enlighet med rådande lagstiftning
- utveckla och följa upp verksamheten i dialog med pedagoger, rektorer och kultur- och fritidschef

Rektor säkerställer att:

- personal på skolan och fritidshemmet använder skolbiblioteket i undervisningen och ges tid för samverkan i planering och utformning av biblioteksverksamheten
- följa upp skolbiblioteksverksamheten utifrån skolbiblioteksplanen

Kultur- och fritidschef säkerställer att:

- skolbibliotekens verksamhet är utformad efter respektive skolas behov
- skolbiblioteksmiljön är ändamålsenlig, tillgänglig, inkluderande, samt har plats för samtal och studier
- bemannade skolbibliotek bibehålls i Bollebygds kommun, samt att biblioteken även fortsättningsvis bemannas med fackutbildade bibliotekarier för att tillgodose elevernas tillgång till välfungerande skolbibliotek
- tillgodose öppettider, bemanning och övriga resurser som möjliggör att skolbibliotekspersonalen aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling i samarbete med övrig pedagogisk personal
- ge alla skolor tillgång till ett gemensamt bibliotekssystem som elever och pedagoger har tillgång till
- följa upp skolbiblioteksverksamheten utifrån skolbiblioteksplanen

Utbildningsförvaltningen ansvarar övergripande för att:

- det finns likvärdig skolbiblioteksservice till kommunens alla skolor i form av medieanslag och personella resurser

Uppföljning och utvärdering

Planen ska användas för planering av arbetet med skolbibliotek samt samverkan med förskolorna.

Uppföljning av skolbiblioteksplanen sker årligen i dialog med pedagoger, rektorer, personal från biblioteket samt kultur- och fritidschef. Detta ska ske på initiativ av kultur- och fritidschef. Utvärdering sker inför revidering av skolbiblioteksplanen 2030 och utgör ett av underlagen för en ny skolbiblioteksplan. Ansvaret för att utvärderingen av planen åligger kultur- och fritidschefen.